

VEČERNI LIST

Posamezna številka 30 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vln.

Cene po pošti:

za celo leto . B 53'—
za pol leta . B 28'—
za četrt leta . B 13'—
za 1 mesec . B 4'50

Za Ljubljano mesечно 4'50

Uredništvo in uprava:

Kapitanjeva ulica št. 6

Breda, telefon št. 50

Jadransko vprašanje rešeno?

Reka italijanska. — Zaledje jugoslovansko.

LDU Berlin, 15. jan. (DKU) »Abend« javlja iz Haaga: Haški poročevalec lista »Daily Chronicle« poroča, da je jadransko vprašanje sedaj končnoveljavno rešeno in sicer na ta način, da pride mesto Reka k Italiji, med tem ko se bo luka pod kon-

trolo zveze narodov internacionalizirala. Zaledje pride k Jugoslaviji, med tem ko dolí Italija gospodarke preirravice. Vsa dalmatinska obal pripada Jugoslaviji izvemši Zadra in nekaterih otokov ob obali.

Prehrana Slovenije.

Belgrad, 16. jan. Narodni poslanec dr. Schwegel (Jugoslov. klub) je interveniral zaradi prehrane v Sloveniji, osobito radi omih krajev, kjer je nastalo pomanjkanje. Zvedel je, da je za te kraje sedaj preskrbljeno, tako je n. pr. pred nekaj dnevi odšlo v brežiški okraj 20 vagonov, za slovenjegraški 60 vagonov živil itd. —

Sladkorja ima vlada trenutno 200 vagonov na razpolago. Od tega dobi Slovenija 30 vagonov, in naloga prehranjevalnega urada je, da ga pravično razdeli. Tudi zaradi dobave obleke, soli in petroleja je dr. Schwegel interveniral ter dobil potrebne informacije.

Revolucijsko gibanje v Nemčiji.

Položaj v Nemčiji je zopet podoben z elektriko nasičenemu ozračju. V narodni skupščini so razpravljali o načrtu zakona za obratne delavske svete po tovarnah. Ker pa je odsek sprejel nekaj sprememb, ki zakonu škodujejo in s tem tudi delavstvu, so to priliko porabili neodvisni socialisti in komunisti ter so dne 13. t. m. privedli pred parlament veliko množico delavstva protestirat proti večinskim socialistom, ki imajo vlado v roki. Demonstriralo je 30 do 40 tisoč ljudi, ki so nočeli poslance v parlamentu prisiliti, da sklepajo tako, kakor hočejo levičarji. Množica, med katero je bilo veliko žena in otrok, je začela napadati vojaštvo. Vojaštvo je, napadeno od demonstrantov, začelo streljati in nato pregnalo množico na vse strani. Pri tem je bilo 42 oseb mrtvih, 105 ranjenih, 15 voditeljev aretiranih. Sedaj potekajo neodvisni levičarji uprizoriti generalni štrajk, a se jim to doslej ni posrečilo, ker strokovna organizacija delavstva je izključno v rokah večinskih socialistov in kršč. socialcev. Večinski socialisti, ki so na vladi, so neodvisnim

prepovedali vse shode in ustavili njihove liste. Vendar je položaj še vedno zelo nevaren. Neodvisni in komunisti poskušajo izvesti revolucijo, da proglase diktaturo.

LDU Berlin, 15. jan. (DKU) »Vorwärts« poroča: Kakor se doznava s poučenega vira, so bila neodvisnjaška in komunistična stankovna vodstva v Essenu, Dortmundu in Hammu, ki so pozivljala k nadaljevanju stavke in skušala preprečiti glasovanje v posameznih obratih, da li naj se stavka nadaljuje ali pa zopet prične z delom, razpuščena in njihovi člani aretirani.

LDU Berlin, 15. jan. (DKU) Poziv k 24urni protestni stavki, ki so ga izdali komunisti, je ostal skoro popolnoma brezuspešen. Samo nastavljenici cestne železnice so stopili v stavko.

LDU Düsseldorf, 15. jan. (DKU) Stavkujoči brzojavni nameščenci so z ozirom na politični in gospodarski položaj danes sklenili, da prebijejo stavko.

LDU Berlin 15. jan. (DKU) Današnji dan je potekel mirno in brez prijetilajev.

Socialisti — militaristi!

Ceški socialisti za 2 letno vojaško službo.

LDU Praga, 15. jan. (DKU) List »Demokratie« javlja, da doléca novi brambni zakon kontingent 150.000 mož in dvesto vojaško dolžnost brez pravice enolet-

rega prostovoljstva. Merca februarja se booc štiri namobši lezniki aselirali. — (Dvestoletna voja služba — delo socialistov! Militaristi!)

novčanice Narodne banke kraljestva SHS edno in obče zakonito plačilno sredstvo. Plačevalo se bo torej z eno in isto novčanico brez ozira na to, v kakšni denarni enotini je izražena vsota, katero je treba plačati.

6. Vrednost v zlatu ene in druge denarne enotice se bo odredila svoječasno s posebnim zakonom.

LDU Zagreb, 16. januarja. V tukajšnjih krogih je vtis uradnega obvestila o sklepih ministrskega sveta ugoden. Doslej ni bilo objavljeno, da je finančni minister pooblaščen, da tudi stari bančni dinar potegne iz prometa. Ni dvoma, da se bo finančni minister te pravice v kratkem, vsekakor pa še pred parlamentarnim sklenjenjem poslužil in s tem zagotovil, da se lastnikom dinarja zagotovi štirikratna vrednost krome. Zmerno misleči gospodarski krogi so naziranj, da je tako rešenje pravično, poleg tega pa donosa ugodnost, da se izloči nezdravo tekmovalstvo med starim dinarjem in novo takozvano »kronsko-dinarsko« novčnico, in je po tem le stvar parlamenta, da za edinico proglasi ali krono ali dinar.

Stavka v Sleziji.

LDU Moravska Ostrova, 15. jan. (ČTU) Po 24 urni demonstracijski stavki so se delavci zopet lotili dela. Tekom dneva so neodgovorni življi uprizorili izgrede in povzročili delomrznost v nekaterih krogih. Sicer vlada mir. Svet strokovnih organizacij je objavil proglas, v katerem pozivlje delavce, naj začno zopet delati, ker rovarjenje neodgovornih elementov nima ničesar skupnega z delavsko organizacijo.

Delavska zveza.

Objavljen je oklic za Delavsko zvezo. Naša strokovna delavska organizacija se je v teku enega leta čudovito razvila. Ti soči in tisoči delavskega ljudstva se organizirajo strokovno v Jugoslovanski Strokovni Zvezi, ki ima nalogo, braniti gospodarske koristi delavskega stanu.

Tej strokovni organizaciji pa je treba postaviti ob stran politično organizacijo delavstva, ki je zadnja leta bila popolnoma zanemarljena. In vendar je jasno, da v sedanjih dobi političnih bojev delavstvo bol ko kedaj prej potrebuje močne politične organizacije, da se uveljavi v vseh zastopih, da svojemu delavskemu programu da novdarka in mu pribori zmago.

Rajni dr. Krek je dobro uvidel potrebo politične organizacije delavskega sloja. Zato je najprvo pred 25 leti osnoval Katoliško delavsko politično društvo, ki je dolgo dobo let vodilo boj za politično pravico krščanskega delavskega ljudstva. Po raznih kraihi domovine so se osnovala samostojna delavska politična društva s krščansko-socialnim programom. Delo v strokovnih organizacijah je marsikje zabrisalo misel za velike naloge delavske politične organizacije.

Današnji časi pa terjajo od nas vseh z vso odločnostjo, da posvetimo svoje moči tudi delavski politični organizaciji. Staro Kat. del. politično društvo, ki je izvajalo našemu delavstvu toliko zmag, ki se je tako uspešno udeleževalo boja za splošno in enako volilno pravico, se je dne 4. t. m. preimenovalo, spreminilo ime in pravila ter bo poslej tvorilo kot Delavska zveza, zveza vseh političnih organizacij slovenskega kršč. soc. delavstva.

Politična nedelavnost krščanskega delavstva v bodočnosti bi se utegnila kruto mučevati. Zato je dolžnost nove Delavske zveze najprvo zbrati okrog sebe vse krščansko delavstvo, možko in žensko, ter je pripraviti za odločilne boje bodočnosti.

V kratkem se bo bil boj za moč v onih zastopih, v katerih se bodo odločevale in reševale socialno-delavske postavbe. Preiskrba za starost, zdravo stanovanje, varstvo delavskih žen in otrok, socializacija itd. — vsa ta vprašanja bodo predmet srditih bojev. Tu bo boj z zastopniki kapitalizma srdit.

Pričakovati pa nam je še srditejših bojev za vpliv krščanskega imena, načela in morale v državi, občini, v družini in šoli. Obetajo se nam viharji kulturnega boja. Krščansko delavstvo se zaveda, da bo ta boj tudi odločilen, kako naj se presnuje človeška družba v bodoče. Ali naj bo materijalistična — kakor zahteva socialna demokracija — ali krščanska. V prvem slučaju ne bo miru, ne zadovoljstva, ne svobode, ne sreče. Le krščanski svetovni nazor bo izlečil bolno družbo socialnih bolezni, katerih žrtev je delavec — proletarec.

Mir po svobodi, ljubezni in pravičnosti! Zato se bo Delavska zveza z vso odločnostjo borila za socialne, gospodarske in politične pravice delavstva. To je nena naloga, ki jo ji nalaga krščansko prepričanje.

Isto prepričanje pa nam veva, da z ljubeznijo in pravičnostjo uravnavamo svoje razmerje do drugih stanov. Na tem temelju je organiziran krščanski kmet v »Jug. Kmetijski zvezi«. Zato pojdemo s slovensko krščansko kmetijsko organizacijo v skupen boj zoper krivico in silo, ki imata svoj izvor v nekrščanskem materijalizmu in sebičnosti.

Mi poznamo več stanov. Med temi stanov pa pripoznavamo le dva razreda: razred izkoriščanih in razred izkoriščevalcev. Delavska krščanska organizacija podaje roke vsem krščanskim stanovskim organizacijam iz razreda izkoriščanih, da se borimo proti razredu izkoriščevalcev.

To je naša krščanska in socialna dolžnost! Te dolžnosti naj se ne umika noben krščanski delavec in nobena krščanska delavka!

Naj živi krščanska misel! Naj živi Delavska zveza!

Nemški socialisti med seboj.

V Berlinu se dogajajo te dni veliki nemiri. Neodvisni socialisti zahtevajo od vladnih socialistov, da se sklene mir med sovjetsko Rusijo in protirevolucionarji, da se ruski vojni vjetniki odpošljejo domov, da se takoj obnovijo diplomatski in trgovski stiki s sovjetsko Rusijo, in da se nikakor, tudi indirektno ne, ne podpirajo več ruski protirevolucionarji. Torej same pametne zahteve, katere mi nasvetujemo tudi naši jugoslovanski vladi, ki še vedno misli, da bo od grofov Bobrinskijev Rusija dobila carizem nazaj. Toda kakor naši jugoslovanski socialdemokratski ministri nočejo razumeti, kaj zahteva čas od njih, tako tudi ministerielni socialdemokratje v Nemčiji delajo napram Rusiji politiko, ki je neodvisni socialisti nočejo več prenašati. Prišlo je do nemirov, v katerih teče tudi delavska kri.

Na Nemškem se bije med desničarji in levičarji socialdemokratske stranke ljuta borba, odkar je doslej skupno strankino vodstvo izključilo iz organizacije opozicijo, levičarje. Ti so si osnovali lastno stranko »Neodvisna socialdemokratska stranka Nemčije«. Na izvanrednem strankinem zboru od 2. do 6. marca pr. l. je stranka sklenila in proglasila svoj program ter si ustvarila lastno organizacijo. Svoje bivše tovariše, ki so sedaj na vladi, imenujejo desničarje (rechtssozialisten). V naši slovenski socialdemokraciji se vrši približno isti proces. Razkrajajo se v vladne socialiste in takozvane komuniste. Gustinčič je vodja komunistov, Kristan, Prepeluh, Golouh, Kopač, Čobal so velmožje vladnih desničarjev.

V svojem programatičnem proglasu govorijo neodvisni levičarji: »Podružabljenje, kakor ga proizvajajo desničarji, je gohulija... Zgodovinska naloga Neodvisne socialdemokratske stranke je, da je zastavonoša razredno zavednega proletariata v njegovem revolucionarnem boju za osvobojenje. Neodvisna socialdemokratska stranka se je postavila na stališče sovjetskega sistema. Podpira soviete v njih boju za gospodarsko in politično moč. Njih cilj je diktatura (strahovlada) proletariata, ki je zastopnik večine v ljudstvu. V diktaturi vidi potreben predpogoj za uresničenje socializma. Še le socializem donese odstranitev vsake razredne nadmoči, odstranitev diktature, donese pravo demokracijo.« V mednarodnem oziru veli proglas: »Upostaviti se morajo prijateljski odnosi do vseh narodov. Takoj se morajo začeti diplomatski odnosi do ruske sovjetske republike in do Poljske.« To točko programa hočejo v sedanjih nemirih levičarji siloma uresničiti.

O podružabljenju produktivnih sredstev govorijo z veliko samozvestjo. Toda v protokolu o strankinem zboru citamo tudi tole resolucijo: »Ker vladajo v krogu naših lastnih pristašev o ciljih komunizma in boljševizma, zmotni pojmi, smatra strankin zbor za potrebno, da se bitne razlike med komunizmom in politiko Neodvisne soc. stranke na umeven način v obliki brošure razjasni in za lastno ceno med pristaše porazčelijo.«

Umorjena Liebknecht in Rosa Luxemburg sta spadala k levičarjem, kamor spadajo kajpada tudi špartakisti. Desničarji v vladi imajo zaradi silnih in neprestanih napadov od strani levičarjev vedno težje stališče. To dokazujejo tudi sedanjí nemiri.

Kako rešuje Reko.

LDU Lyon, 15. januarja. (Brezlično.) Kakor poroča »Echo de Paris«, so se načelniki treh glavnih vlad pri svojem sestanku v tork popoldne pečali zlasti z reškim vprašanjem. Pri tem se je glasom tega lista opustila misel na vmesno državo. Namesto nje se je pa pojavil nov predlog, v zmislu katerega bi tvorila Reka corpus separatum pod italijansko suvereniteto, dočim bi zveza narodov zajamčila Jugoslovonom pristanišče in železnice. Razen tega zahtevajo Italijani, kakor po-

roča omenjeni list še par drugih mest strategičnega pomena, nevtralizacijo dal-matinske obale in široko mejo v Albaniji, ki bi priklopila Italiji tudi Skadar. Tem zahtevam se Jugoslovani odločno proti-vijo.

Stavka v Italiji.

LDU Nauen, 15. jan. (Brozlično.) Osobje poštne brzojavne in telefonske uprave je proglasilo splošno stavko po vsej Italiji. Stavkajoči zahtevajo med drugim zvišanje vseh dosedanjih prejemkov za 1000 lir.

Zveza narodov.

LDU Berlin, 15. januarja. (DunKU) »Abend« javlja iz Haaga: Kakor se poroča iz Londona, je lord Robert Cecil iz-javil v govoru, da je zveza narodov do-segla sedaj svoj prvi stadij. Upa, da bo prišlo do zveze vseh narodov, ki bo za-jemčila svetovni mir. Po njegovi mne-nju bo prihodnja pa, ga zveze narodov zahteva po trgovskih edincijah med na-rodi. Zveza narodov mora tudi odposlati mednarodno komisijo v Rusijo, da ugotovi dejanski položaj in da ga naznani vse-mu svetu. Ravnotako mora zveza narodov osnovati mednarodno sodišče, pri kate-rem se bodo poravnala mednarodna spora.

Politične novice.

Naši ujetniki. Poslanec Jugoslov. kluba dr. Schwegel je v Belgradu posre-doval za naše vojne ujetnike v Italiji. Do-bil je sledeče pojasnilo: Jugoslovanskih ujetnikov v Italiji je 26.000. Italija jih je začela odposiljati domov. Dne 14. t. m. je odšel prvi transport v Dubrovnik, kamor hočejo spraviti vse. Mi pa zahtevamo, da gredo preko Dubrovnika le Bosanci in Dal-matinci, Hrvati naj pridejo na Reko in Slovenci v Ljubljano. Vsak teden jih bodo odposlali 3000. V desetih tednih bodo vsi doma. V Sibiriji je naših ljudi še 15.000. Tudi po nje je že odšla posebna komisija. Skrb vlade naj bo, da bodo ujetniki ob povratku dostojno sprejeti.

Nelepo delo opravlja »Slov. Na-rod« v večerajšnji številki, v kateri pona-tiskuje napad na našo telovadsko organi-zacijo »Orel«. V pamfletu čitamo celo to gorostasno hujskanje: »Orli so bili avstrijski slugi in so ostali narodno zlo tudi dan-es.« Gospode okoli »Naroda« vprašamo, kaj hočete doseči s tako podlim natolce-vanjem in hujskanjem. Vrlim Orlom pa ključemo: Le naprej, delavsko in kmetitsko ljudstvo je za vam!

Napreju v odgovor! Tukajšnja so-cialpatriotsko glasilo se v svoji onemoglo-sti zateka k neresnici. Včeraj pripoveduje svojim backom, da je evharistični shod fi-nanciral neki žid Reizes in da se je nad-škof Bauer vozil takrat v zlatem vozu. Mi, ki nekoliko več vemo o teh stvarih, čujemo danes to — laž prvikrat. Nitl du-najski socialisti miso upali prinesiti tako lažljivih vesti. Pač pa je dokazano, da so avstrijske socialiste leto za letom podpi-rjali židovski kapitalisti in da se v Franc-Jozefovem »zlatem« vozu vozi sedaj so-drug Seitz v pismeh vsemu »demokratiz-mu« in v zabavo dunajski »buržuaziji«.

Srbe na vrbe. Minister Pribiče-vič se je začel bosti tudi z ljubljanskim »Slovencom«, v kojem so baje nezavedni ljudje v vojni klicali tudi »Srbe na vrbe«. »Slovenec« trdi, da take surovosti, ki jo mora vsakdo obsojati, nikdo ni pisal od članov njegovega uredništva. Sedaj bo mor-al Pribičević svojo trditve dokazati ali pa dovoliti, da se mu očita laž. Sicer pa bi bilo najbolje, da pogleda »Napreju« v svojo »Črno knjigo« in nam pove, kako je bilo.

Dr. Žerjav razpušča. Dr. Žerjav je zopet razpusil občinski odbor v Buto-razu in imenoval gerenta in prisednike. — Istotako je imenoval tudi gerenta na me-sto odstopivšega gospodarskega odbora v Podkorenju in je razpusil gospodarski od-bor v Gozdu in imenoval gerenta in pri-sednike. — V Kranjski gori je zaradi zse-litve prejšnjega gerenta imenovan na nje-govo mesto nov gerent trgovec Leopold Zoré.

Političen analiabetizem očita neki člankar v »Jugoslaviji« Slovincem, ki niso zadovoljni s francosko politiko v jadrans-kem vprašanju. Mož pravi najprej, da v politiki nikdar ne morejo igrati vloge sim-patije ali antipatije, ampak da velja tu le kupčijsko načelo koristi: koliko mi moreš koristiti oziroma koliko škodovati. Sedaj pa primerjajmo poldrugmilijonski sloven-ski narod pa italijansko večsto — ključ člankar. To bi bilo vsaj logično. No, to lo-giko postavi mož takoj na to na glavo in trdi, da je francoske nenaklonjenosti kri-vo slovensko ljudstvo samo, ki »je l. 1914 pod Šusteršičevim vodstvom vpilo proti Srbom: krizaj jih!« čes: kako more po naravi skeptični Francoz verjeti, da je to ljudstvo zaenkrat postalo odkritosrčen pristaš zveze s Srbijo? »Jugoslaviji« člankar naj se potolaži — Francozi jako dobro vedo, kako imajo soditi o takih in

podobnih političnih pojavih v senci baje-netov milijonske armade. Saj imajo v tem oziru izkušnje mnogo bliže nego v Jugosla-viji: Alžacija in Lorena sta ves čas vojne nasproti Nemčiji vršili vse močnejše patrio-tične dolžnosti kar najvestneje; manjkalo tudi ni nemško-patriotičnih manifestacij in izjav javnih korporacij, da Alžacija-Lore-na noče nikdar proč od Nemčije. Ali Fran-cozi vsled tega goje zamrzo in nezaupanje nasproti tema dvema deželama in njuno sedanjo ljubezen nasproti Francozi odbija-jou? Tega se nismo slisali. Francozi so kljub svoji »prirojeni skepsi« prepoznavni za to. Politični analiabet v »Jugoslaviji« naj za to ne išče krivde v slovenskem ljudstvu in »avstrijantstvu« starejših pristašev SLS, ako v jadranskem vprašanju slabo stojimo, ampak k večjemu v demokratski notranji politiki, ki razdeva državno upra-vo in onemogočuje ureditev in zdrav raz-voj notranjih razmer.

Mažarski socialni demokrati so šli iz vlade. Zborovanje socialnodemokraci-čne stranke je včeraj sklenilo, da izstopita iz dosedanje mažarske vlade socialno-demokratski minister Beyer in socialno-demokratski tajnik Miakits. Kot vzrok za ta korak se navaja preprečitev socialno-demokratske volilne agitacije. Vsled te-ga sklepa sta minister Beyer in državni tajnik Miakits poslala ministrskemu pred-sedniku Huszarju pismo, v katerem mu zurnanjata svoj izstop iz vlade.

Boljševiki ogrožajo Rumunijo. Br-zojavna agentura Daria javlja: Kakor po-roča brezlična brzjoavka iz velikega glavnega stana, se nahajajo ruske boljše-vške čete že 70 km od rumunske meje.

Dnevne novice.

Zopet tiskovni pogrešek. Zadnje čase nas tiskarski škrt zopet preveč vne-to obiskuje, kar je včasih zelo neprijetno, ker moti en pogrešek smisel celega član-ka. V večerajšnji številki »Sumljivo reše-vanje valute« naj se prvi stavek glasi pra-vilno takole: »Ljubljanski dopisni urad ali bolje rečeno dr. Žerjav proglašja, da je za-menjava krone z novim dinarjem v rela-ciji 1:1 (ne 4:1) vsled ministrskega skle-pa gotova stvar.«

Prijava nezdgod delavski zavarovalnici. Ponovno se dogaja, da podjetniki zavarovanju podvrženih obratov ne prija-vijo nezdgod v zmislu § 29. zakona o zava-rovanju delavcev zoper nezdgo iz l. 1887. Prvi odstavek tega paragrafa veli, da mo-ra podjetnik ali oni, ki vodi ob času ne-zgode obrat, vsako nezdgo, ki ima za posledico smrt ali več kakor tridnevno delanemožnost, prijaviti tekom petih dni, računano od dneva nezdgo, v dveh izvodih politični oblasti prve stopnje. Posledica zanemarjenja zakonitih dolžno-sti od strani podjetnikov je, da obvestijo zavarovalnico o nezdgi pristojna bolni-ška blagajna, toda šele tedaj ko je pone-srečenec ozdravil. Splošno je pa tudi bolniške blagajne ne obveščajo. Tako ostane ponesrečenec, ki je v mnogih slučajih po končanem lečenju za delo še nezmožen, brez vsake pomoči. Zavarovalnica pa po-nesrečenčevi zahtevi za odškodnino ne more takoj ugoditi, ker nima potrebnih podatkov. Na podlagi ponesrečenčeve iz-jave mora šele zahtevati od podjetnika, da prijavi nezdgo in dopolnje izkaz let-nega zaslužka. Podjetniki pa kljub opomi-nom ne izpolnjujejo zakonite dolžnosti v zmislu § 35. omenjenega zakona. Tako se rešitev zavlačuje, ponesrečenec obupuje in urgira neprestano rešitev. Vse one podjetnike, ki ne prijavljajo pravočasno nezdgo in sploh s svojo pasivnostjo one-mogočujejo zavarovalnici postopanje, bo politično oblastvo v zmislu § 52. omenje-nega zakona občutno kaznovalo. Opozar-jamo podjetnika, da v svojem interesu in v korist delavstva vestneje izpolnjujejo tozadevne zakonite predpise. Vzorce za nezdgo se dobiva pri okrajnih glavav-stvih, oziroma mestnih magistratih ali pa pri »Začasni delavski zavarovalnici zoper nezdgo« v Ljubljani.

Društvo državnih uslužbencev kra-ljstva Srbov, Hrvatov in Slovincov za slovensko ozemlje s sedežem v Ljubljani ima vsled sklepa odborove seje z dne 14. t. m. v četrtek, dne 29. januarja 1920, ob pol 20, uri v veliki dvorani Mestnega doma izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Razpust Saveza javnih namestnikov v Zagrebu in naš položaj. 3. Sklepanje o do-šlih predlogih po § 9 društvenih pravil. — Opazka: Predloge, ki naj o njih sklepa občni zbor, je prijaviti pismeno odboru najkasneje 8 dni pred zborovanjem, t. j. do vstevši 22. januarja 1920. Zborovanja se smejo udeležiti samo člani, ki se izkažejo s člansko izkaznico.

Konec alkohola v Ameriki. Danes — 16. januarja 1920. — je v severoameri-ških Združenih državah postala pravo-močna ustavnim potom sklenjena postava o prepovedi alkohola. Ta prepoved se je uvedla že 1. julija 1919, kot začasna vojna odredba, sedaj se je uveljavila temeljem ustavnega zakona. Po tem zakonu se v Združenih državah alkoholne pijače ne

smejo več niti izdelovati, niti uvažati, niti prodajati. To pomenja silen preobrat ne samo v pravem, ampak tudi v gospodar-skem življenju. Zapreti je bilo treba na en mah 300.000 gostiln, na tisoče pivarn in drugih izdelovalnic alkohola. Nasproti vsem tem proizvajalcem in prodajalcem alkohola se je postavil ameriški zakono-dajalec na stališče, da jim ne pristojna nika-kršna odškodnina. V Evropi sta »brezalkoholna« samo Finska in Islandija.

Na naslov državne in južne želez-nice. Bolnik piše: Na naših železnica-h vlada zdaj za bolne ljudi, ki ne morejo prenesti tega groznega kademja, neznosne razmere. Kamor se človek obrne, vsepo-vod je polno dima, tako da je bolnik pri-moran stati od zunaj, ker ne more prene-sti tega strašnega smrada ter se s tem izpostavljati nevarnosti prehlajenja. Če človek prosi, da bi se ne kadilo, dobi k večjemu odgovor: če vam ni dobro, pa odidite drugam. Saj bi vendar železnica uprava brez velikih stroškov lahko napi-sala, vsaj v onih vozeh, ki imajo posebne kupeje, v vsakem takem vozu vsaj na en kupe opazko »Za nekadilce«. Da bi se človek potem lahko vsaj na to opiral. Saj smo vendar bolniki, ki smo pri iskanju zdravniške pomoči itd. navezani na želez-nico, toliko usmiljenja vredni, da si se to naredilo.

Promet na zagrebški cestni želez-nici je v celem obsegu zopet odprt.

Sladkor po 65 kron kilo. Glasom obvestila ministrstva za prehrano se zvi-šajo cene sladkorja v Avstriji na 60 do 65 kron za kg.

Pomanjkanje plina na Dunaju. Nižjeavstrijska deželna vlada je danes iz-dala naredbo, ki vsebuje navodila za var-čevanje s plinom in električno energijo. V zmislu te naredbe se ustavlja posebni promet dunajske cestne železnice. Pora-ba plina in električne energije za proizva-janje gonilne sile je prepovedana. O tē-ga so izvzeti samo gotovi aprovizirski obrati. V raznih prodajalnih prostorih in skladiščih je prepovedana vsaka razsvet-ljava po 15. uri. Ta razsvetljava z nado-mestili ni dovoljena. Dvorane za koncerte in predavanja, gledališča, kinematografi, varietej itd. se zapra.

Vode naraščajo. Zadae dni sta ze-lo narasti reki Rena in Donava z vsemi pritoki.

Ljubljanske novice.

Zopet zaplenjen. Včeraj je bil Ve-černi List od dr. Žerjava zopet zaplenjen, ker je pisal, da se je kruh zopet podražil za skoro 100 odstotkov. To našim čitate-ljem v vednost.

Krekova prosveta obhaja v nede-ljo svoj društveni praznik v stolnici; ob pol šestih zjutraj pridiga, nato med mašo skupno sv. obhajilo.

Zveza služkinj. Vse članice naj se v nedeljo udeležijo skupnega sv. obhajila in službe božje v stolnici. Odbor.

Shod o valutnem vprašanju. Pri-pravljalni odbor zveze trgovskih gremijev vabi vse trgovce v Sloveniji, da se udeleže javnega shoda, ki se vrši v nedeljo 18. jan-uarja 1920 ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela »Union«. Poročali bodo o našem stališču glede valutne reforme gg. dr. Ivan Tavčar, Josip Lenarčič in dr. Ja-kob Mohorič. Zadeva je za vse trgovce ze-lo važna, zato pričakujemo, da se bodo shoda udeležili.

Drugi dijaški transport v Prago od-ide iz Ljubljane sigurno v ponedeljek 26. t. m.; natančna ura odhoda se bo še pra-vočasno naznanila v časopisih. Izvozna dovoljenja za živila naj si preskrbi vsak sam; kdor pa želi, da se mu tu na potnih listih preskrbi vizume, naj dopolnje potni list z vsoto 34 kron za vizume najpozneje do 22. t. m. Do istega datuma naj se do-polnjejo tudi prošnje za polovično vožnjo Ljubljana-Dunaj z ubežnim spricevalom vred. Na prijave po 22. t. m. se ne bo mo-glo ozirati. Prijave sprejema: Lojze Majce, stud. ing. Školja ul. 1/A, Ljubljana.

Državni zavod za gluhonome v Ljubljani. Minister za socialno politiko V. Korač je izdal nov pravilnik o ustroju dr-žavnega zavoda za gluhonome v Ljubljani, ki se imenuje: »Državni zavod za gluho-nome v Ljubljani« ter je javen učni in vzgojevalni zavod, ki spada k osnovnemu šolstvu.

Spomladansko vreme. Zdi se, da je tudi naravo prevzel lahkomišelnost pred-pustni duh, ki zataji vse dolžnosti, vse res-ne naloge življenja — za nekaj ur nareje-nega ali bolje pomerejenega veselja in podčloveškega vživanja. Namesto napo-vedanega snega in mraza smo dobili zad-nje dni krasno solčno vreme in ker so naši prejšnjega tedna pobrali ves sneg, smo kakor v začetku pomladi. Mačice in marjetice slijo na dan, pople se napenja. In vendar smo še le sredi januarja! Kdo bi torej verjel spomladnemu vremenu? To so le predpustne šale prirode, ki nam bo se nedolžno pokazala svoje ostro zimsko lice in trdo pest — z mrazom in snegom. No, ta zvest naj nam pa ne kvani veselja intermezza v zimski tragediji, ki ga vžijmo

kolikor le kdo more: Ven na prsto! Po-selno šolska mladina, ki se stiša po pre-napolnjenih šolskih prostorih, naj izkoristi kratke lepe dneve za izprehod in igre na prostem. Naj se jim v ta namen podpi-magari tudi nekaj domačih nalog — osv-ženi duh bo v šoli zamujeno obilo izra-val.

»Divji lovec«. Slovenska Družba Zveza (Ljubljanska SO) vprizori v nedeljo 18. januarja 1920, ob pol 8. zvečer v Ljud-skem domu priljubljeni F. S. Finžgarjev na-rodni igrokaz v štirih dejanjih »Divji lo-vec«. Med odmore svira orkester SO. Predprodaja vstopnic do nedelje dopoldne v knjižarni Nove Založbe na Kongresem-trgu in v trafiki Modie v Kopitarjevi ulici, v nedeljo popoldne od 3. do pol 6. v Ljud-stropju Ljudskega doma ter zvečer ob pol 7. pred predstavlo.

Svojo kulturo so zopet enkrat poln-zali gotovi elementi s tem, da so na nek-terih krajih pomazali plakate »Divji lovec«, ki ga vprizori SDZ v nedeljo v Ljudskem domu. Pojem Triglava vzbudil na-povsem drugačne predstave, kakor v ljubljansko tamburaško društvo »Triglav«, ki je sedaj pokazal, da se nahaja na dost-nižjem nivoju, kakor pa dotičniki, ki so nek-daj mazali orlovске plakate.

Tudi pisma kradejo! Dne 15. t. m. je bilo ukradeno v kavarni pri »Slonu« stopniku banke Slavije v Boljuncu Antona Paravela veliko, dolgo in ozko pismo na-slovljeno na banko Slavijo v Pragi. Ker je pismo brez vrednosti, naj ga »poštenec« vrne lastniku potom policijskega raz-veljstva ali pa banki Slaviji.

Zaplemba tobaka. Rozi Marčič so zaplenili 50 zavojčkov tobaka za pipo.

Kaj se vse zgodi francoskemu legi-jonašu. Mesarski pomočnik A. P. se je na-pil in je razgrajal na Ambrozevem trgu. Ko ga je policijski stražnik posvaril, da ni se lepo obnaša, je rekel: »V francoski legi-joni sem služil in se nikogar ne bojim, toda kljub svojemu zatrdilu o neustrah-nosti je pred stražnikom zbežal v gostilno pri Končiču, kjer se je pričel slatiči. Dra-policijski stražnik sta »legijonašu« sledila in ga aretirala. Na policijskem ravneli-stvu so »legijonašu« naznanili, da je pija-čevanje po postavi v Sloveniji prepoveda-no in so mu zaradi pijančevanja nalagali primerno kazen.

Tat, ki je kradel na vladi brisače in milo. Radi tatvine sodišču in policiji dobro znani mladi fant Ivan Mal, ki je bil leta 16 letni fant že obojen v deset mesecev težke ječe, je kradel v palači deželne re-de brisače in milo. Okrajno sodišče je po-sodilo Malu za to tri tedne strogega na-pora.

Razne novice.

Italijanski vojni invalidi. Po poro-čilu italijanskih listov, je vojni invalidov iz italijanske armade in mornarice 219.145 noč, ki imajo naslednje hibe: amputacij na nogah 5072, amputacije prstov na nogah 1580, amputacije vseh prstov na nogah 3020, amputacije enega ali več pr-stov na nogi 3146, sira poabljenost spodnjih končin 10.652, manjši poablje-nost spodnjih končin 191.652, amputacij zgornjih končin 3872, amputacije lahki 1726, amputacije rok 1136, amputacije palca brez drugih prstov 476, amputacije drugih prstov 3880, velika poabljenost zgornjih končin 16.780, manjša poablje-nost zgornjih končin 27.536, oslepljenost enega očesa p. 220, oslepljenost enega očesa 476, manjša amputacija v ušesu 4912, popolna gluhot 130, obojestransko oslabljenje sluha 128, onemelost 93, izguba govora 104, ranjeno obličje in usta 5448, organske nevropatije 19.600, funk-cionalna nevropatija 3640, psihopatija 4060, jetika 25.713, druge bolezn 1940, oslabelost 5376, popolna oslepljenost 1940, amputacije rok 120, druge še hujše poškodbe 12.000.

Židje so izobčeni. Bismarckova Vise-ka šola v Drazdanih razposilja razglas, ki se končuje z besedami: »Židje so iz ob-čene siva izobčeni.« V Drazdanih, kot vsepo-vod, kjer se je pojavilo boljševišvo, se kaže v znamenje reakcije odločen anti-semitizem, ki ga preje med Nemci ni bilo.

Narodno gledališče.

DRAMA.

16. jan., petek: »Na dan.« Abon. B.
17. jan., sobota: »Oče.« Abon. D.
18. jan., nedelja: »Oče.« Izven abon.
19. jan., ponedeljek: »Oče.« Abon. A.
20. jan., torek: »Oče.« Abon. B.

OPERA.

16. jan., petek: »Rigoletto.« Izven abon.
17. jan., sobota: »Sanje.« Abon. C.
18. jan., nedelja: »Prodana nevesta.« Izven abon.
19. jan., ponedeljek: Zaprt.
20. jan., torek: »Hoffmanove pripo-vedke.« Izven abon. Uradniška predstava.

Odgovorni urednik Jože Roter.
Izdajatelj konzorci »Večerni list«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.